

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 76/2023-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Orviským, Vígľašská Huta – Kalinka 67, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 37P/78/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. februára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2, ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivý proces a prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje priznať finančné zadosťučinenie 3 000 eur a náhradu trov konania. Okrem iného navrhuje odklad vykonateľnosti právoplatného rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/78/2021 zo 7. novembra 2022.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že matka maloletého syna (desaťročného) sa návrhom doručeným okresnému súdu 24. júna 2021 domáhala zvýšenia výživného na maloletého syna zo sumy 90 eur na sumu 250 eur mesačne s odôvodnením, že od poslednej úpravy výživného uplynulo 5 rokov a na strane maloletého syna došlo k podstatnej zmene pomerov. Maloletý syn je od septembra 2022 na 2. stupni základnej školy, dosiaľ súdom určené výživné je nepostačujúce a nepokrýva ani základné potreby maloletého syna. Okresný súd rozsudkom z 2. apríla 2020 v časti návrhu matky na zvýšenie výživného za obdobie od 24. júna 2021 do 30. septembra 2021 konanie zastavil a vo zvyšku návrh matky zamietol. Krajský súd v Banskej Bystrici na základe podaného odvolania matky uznesením č. k. 16CoP/24/2022 z 25. augusta 2022 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom postupe bolo úlohou okresného súdu opätovne skúmať a prihliadať na osobné majetkové pomery matky, posúdiť výdavky súvisiace s domácnosťou matky a odôvodniť výdavky na pôžičku a sporenie pre maloletého syna.

Okresný súd viazaný právnym názorom krajského súdu rozhodol rozsudkom zo 7. novembra 2022, ktorým zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu maloletého syna sumou 250 eur mesačne, počnúc dňom 24. júna 2021 (výrok I) a povolil sťažovateľovi splácať zročné výživné 2 560 eur v mesačných splátkach 50 eur (výrok II). Týmto rozsudkom okresného súdu došlo zároveň k zmene rozsudku okresného súdu č. k. 31P/215/2015 z 15. decembra 2016 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 17CoP/13/2017 z 22. novembra 2017 vo výroku o výživnom na maloletého syna (výrok III). Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 20. decembra 2022 odvolanie.

3. Podľa názoru sťažovateľa namietané konanie trvá neprimerane dlhú dobu, pričom okresný súd v namietanom konaní rozhodol po druhýkrát z dôvodu kasácie rozsudku krajským súdom. Obdobia zbytočných prietahov v konaní vidí sťažovateľ v nedostatočnej lustrácii účastníkov konania, v nesústreďenom doručovaní súdneho rozhodnutia a oneskorenom predvolávaní účastníkov konania na pojednávanie. Zároveň zdôrazňuje, že okresný súd bol výrazne nečinný v období od 3. septembra 2021 do 4. marca 2022. Sťažovateľ tvrdí, že využil možnosť podania sťažnosti na vznik zbytočných prietahov adresovanej predsedovi okresného súdu podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorú predseda okresného súdu vyhodnotil ako dôvodnú (Spr 3048/22 z 9. marca 2022). Sťažovateľ tiež argumentuje, že určenie výšky výživného pre svojho maloletého syna patrí do prednostnej agendy súdu.

II.

4. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa o vzniku zbytočných prietahov v namietanom konaní na okresnom súde.

II.1. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom okresného súdu:

5. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

6. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04, IV. ÚS 147/04, IV. ÚS 221/05, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, III. ÚS 59/05, III. ÚS 103/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01).

7. Vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a jej príloh, ústavný súd zistil, že návrh matky na zvýšenie výživného na maloletého syna bol okresnému súdu doručený 24. júna 2021. Okresný súd o návrhu matky maloletého syna rozhodol rozsudkom z 20. apríla 2022. Krajský súd na odvolanie matky maloletého syna uznesením z 25. augusta 2022 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd následne rozsudkom zo 7. novembra 2022 zaviazal sťažovateľa prispievať na výživu maloletého syna zvýšeným výživným zo sumy 90 eur na sumu 250 eur mesačne a povolil mu splácať zročné výživné 2 560 eur v mesačných splátkach 50 eur. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ 20. decembra 2022 odvolanie.

8. V prípade, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného týmto článkom ústavy (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu nevyhovet (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05). K takémuto záveru dospel ústavný súd aj pri predbežnom prerokovaní tejto ústavnej sťažnosti.

9. Určenie výšky výživného nepochybne patrí medzi prednostnú agendu všeobecných súdov, čo sa premieta do opodstatnenosti významu sporu pre sťažovateľa. Vnímajúc povahu a celkovú dĺžku namietaného konania, ktorú ústavný súd môže posudzovať v súvislosti so sťažovateľom uplatnenými základnými právami podľa ústavy a právom podľa dohovoru a ktorá v okolnostiach tohto prípadu predstavuje jeden rok a osem mesiacov, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania síce nie je ideálna, no nie ústavne neudržateľnej intenzity. Ústavný súd môže okresnému súdu vytknúť procesnú nesústredenosť, ktorá mala za následok zrušenie jeho skoršieho rozsudku krajským súdom, no konanie v trvaní jedného roka a osem mesiacov na dvoch inštanciách zostalo pre ústavný súd ako hraničné nateraz bez deklarovania porušenia uplatnených práv. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

II.2. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným postupom okresného súdu:

10. V súlade s rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017) v prípadoch extrémnych priet'ahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07). Ak teda porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dosiahne takú intenzitu, že to zo strany príslušného všeobecného súdu signalizuje až odmietnutie možnosti domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, možno urobiť záver o tom, že takýmto postupom súdu došlo, resp. dochádza aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 268/2012). Celková dĺžka namietaného konania aj vzhľadom na predmet konania nedosahuje takú intenzitu, aby bolo možné hovoriť o extrémnych priet'ahov determinujúcich porušenie pravidiel spravodlivého súdneho procesu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.3. K namietanému porušeniu čl. 19 ods. 2 ústavy namietaným postupom okresného súdu:

11. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy sa zaručuje právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje legitímny cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie legitímneho cieľa (II. ÚS 55/98, I. ÚS 13/2000, III. ÚS 153/2016).

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 19 ods. 2 ústavy ústavný súd uvádza, že nevidel príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením uplatnených práv a namietaným postupom okresného súdu. Sťažovateľ neuviedol relevantnú argumentáciu, ktorú by bolo možné v tomto smere považovať za opodstatňujúcu na vyslovenie porušenia uplatnených práv postupom okresného súdu. Z uvedeného dôvodu aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.4. K odkladu vykonateľnosti:

13. Návrhu na odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu ústavný súd nevyhovel, keďže zistil, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je v celom rozsahu zjavne neopodstatnená, a teda odklad vykonateľnosti rozsudku okresného súdu by vzhľadom na aktuálnu situáciu už nebol spôsobilý naplniť doň zákonom inkorporovaný účel.

14. V závere však ústavný súd dodáva, že toto rozhodnutie nepredstavuje prekážku rozsúdenej veci a v prípade vzniku zbytočných prietáhov už aj so zreteľom na avizovanú hraničnú povahu sťažovateľových námietok jeho práva pri splnení zákonných podmienok týmto uznesením nie sú dotknuté.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2023

Robert Šorl
predseda senátu